

Literatuur vanuit WP2 op volgende concept scenario's

Het doel van de toets is om - kernachtig - in beeld te krijgen wat mogelijke uitvoeringsproblemen of andere belangrijke punten/afwegingen zijn die van belang zijn voor besluitvorming. We hechten veel waarde aan jullie input, op basis waarvan een integrale afweging in besluitvorming kan worden gemaakt. Zoals bekend wordt de essentie van de toets gedeeld met de Tweede Kamer door middel van een Kamerbrief die na besluitvorming uit zal gaan en openbaarmaking van de Catshuisstukken.

- Continuering van het huidige maatregelenpakket, met mogelijke aanpassingen op het gebied van één of meerdere van onderstaande punten:
- - o Gefaseerd openen van VO, MBO, HBO, WO
 - o Verlengen van het reisadvies 'reis niet naar het buitenland en boek niet voor de periode t/m 31 maart'
 - o Toestaan individueel binnensporten (excl. wedstrijden en groepslessen)
 - o Winkelen op afspraak in niet-essentiële detailhandel
 - o Niet-medische contactberoepen toestaan (m.u.v. sekswerkers)
 - o Voortzetting of laten vervallen avondklok

Weten jullie van Nederlands of buitenlands onderzoek dat hiernaar kijkt? Bijdrage WP2 kan zijn

Hoe kunnen we sociale contacten verder beperken. Is bijv die sociale bubbel wat?

- **Document 5.1.2e met allerlei bronnen. Waaroner NZ document.**
- **5.1.2e Belgische bubbels documenten.**

Winkelen op afspraak in niet-essentiële detailhandel

Niet-medische contactberoepen toestaan (m.u.v. sekswerkers)

Verlengen van het reisadvies 'reis niet naar het buitenland en boek niet voor de periode t/m 31 maart'

Voortzetting of laten vervallen avondklok (conform min.reg. op 3/3 om 04.30 uur)

Mogelijke uitvoeringsproblemen of andere belangrijke punten/afwegingen zijn die van belang zijn voor besluitvorming?

- o Welzijnsaspect
- o Naleving

Hier hebben we al literatuur voor aangeleverd over effect van lockdowns op welzijn. En een adviesbrief Avondklok.

o

Gefaseerd openen van VO, MBO, HBO, WO

Mogelijke uitvoeringsproblemen of andere belangrijke punten/afwegingen zijn die van belang zijn voor besluitvorming?

- Wat hebben we op impact scholieren en studenten op terug naar school?
Kan me herinneren hier studies over gezien te hebben.

- Naleving maatregelen binnen scholen?
- Impact op ongelijkheden van het dichthouden?

Reopening Schools in the Context of COVID-19: Health and Safety Guidelines From Other Countries

<https://eric.ed.gov/?id=ED606555> →

Dit overzicht focust op richtlijnen op 3 gebieden: aanwezigheid, social distancing en hygiëne en schoonmaak. Onderzoek suggereert dat social distancing technieken in combinatie met hygiëne, schoonmaak en het gebruik van quarantaine de verspreiding in scholen kan verminderen. Er worden internationale voorbeelden gegeven over hoe de strategieën gebruikt kunnen worden.

A Blueprint for Back to School

Author(s): John P. Bailey et al. American Enterprise Institute (2020)

<https://www.jstor.org/stable/pdf/resrep24606.pdf>

Dit rapport schetst een raamwerk voor het heropenen van scholen. Bij het heropenen spelen 6 verschillende dingen een rol: school operations, whole child supports (sociale en emotionele behoeftes), school personnel, academics, distance learning, en andere algemene overwegingen.

Families and communities need schools to be ready to reopen as soon as public health officials signal that it is safe. After all, the nation has recently been reminded just how vital schools really are. Schools connect students with peers and mentors, channel youthful energy into productive pursuits, teach essential academic skills and knowledge, and give overwhelmed parents room to breathe and work. Reopening schools in a manner that is safe and responsive to the needs of families and communities will involve novel challenges. Leaders must begin planning immediately. Together with a task force of accomplished educational leaders—including former state chiefs, superintendents, federal education officials, and charter network leaders—**this report sketches a framework that can help state policymakers, education and community leaders, and federal officials plan appropriately for reopening.**

As communities and public officials start to think about the problems ahead, states, districts, and schools should consider at least six different buckets of work: school operations, whole child supports, school personnel, academics, distance learning, and other general considerations. Adapting to the challenges of COVID-19 gives America's schools the opportunity to provide what is uniquely possible in the schoolhouse while seeking new ways to fully use technology and community partnerships. We understand the enormity of these burdens. This is a moment when all of us—educators, families, and communities—must find ways to ensure that children get back the schools and connections so important to their young lives. When schools get the green light to go, they must be ready. That work starts now.

López-Bueno, R., López-Sánchez, G. F., Casajús, J. A., Calatayud, J., Tully, M. A., & Smith, L. (2020). Potential health-related behaviors for pre-school and school-aged children during COVID-19 lockdown: A narrative review. *Preventive Medicine*, 106349.

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0091743520303807>

Highlights

- Social isolation may worsen several health-related behaviors.
- Socioeconomic issues could either exacerbate or mitigate social isolation effects.
- Socio-affective complications might be derived from prolonged COVID-19 lockdown.
- Insufficient physical activity and too much screen exposure could be among the main consequences of COVID-19 lockdown.

D'Angelo, D., et al. (2021). "Strategies to exiting the COVID-19 lockdown for workplace and school: A scoping review." *Safety Science* Vol 134 2021, ArtID 105067 134.

https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0925753520304641?dgcid=rss_sd_all

Dit review beschrijft strategieën voor het heropenen van scholen. De meeste artikelen laten zien dat heropening gebaseerd moet worden op lage besmettingscijfers en strenge thresholds om direct te kunnen reageren op nieuwe besmettingen. Social distancing kan effectief worden behouden door kleinere klassen, verschillende shifts, niet mixen tussen kinderen en een gedeeltelijke schoolopening die geleidelijk toeneemt. Andere relevante strategieën zijn: grootschalig testen, contact tracing en isolatie. Implementatie van risico assessment (bijv. dagelijks temperatuur opnemen) en een informatie systeem voor docenten en ouders worden ook voorgesteld als strategieën. 3 studies benadrukken het belang van mondkapjes, en ook dat elke versoepeling gepaard moet gaan met hygiëne maatregelen (handen wassen, geen materialen delen, ventilatie).

Brooks Samantha K, Smith Louise E, Webster Rebecca K, Weston Dale, Woodland Lisa, Hall Ian, Rubin G James. The impact of unplanned school closure on children's social contact: rapid evidence review. *Euro Surveill.* 2020;25(13)

https://www.eurosurveillance.org/content/10.2807/1560-917.ES.2020.25.13.2000188#abstract_content

Dit review bekeek 19 studies over de impact van het sluiten van de scholen op het sociale contact van kinderen. Activiteiten en sociale contacten namen af tijdens de sluitingen, maar het contact bleef wel. Er was wat bewijs dat kinderen die ouder zijn (2 studies) en ouders hebben die het niet eens waren met de sluiting (2 studies), meer naar buiten gingen.

Hoffman, J. A. and E. A. Miller (2020). "Addressing the Consequences of School Closure Due to COVID-19 on Children's Physical and Mental Well-Being." *World Medical and Health Policy* 12(3): 300-310.

<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/wmh3.365>

Dit **commentaar paper** beschrijft de fysieke en emotionele gevolgen van schoolsluiting. Scholen voorzien in belangrijke niet-academische services en steun. Door de langdurige psychosociale en economische stress, gaan de kinderen straks naar school met een grotere behoefte aan steun dan voorheen.

Inequalities in home learning and schools' provision of distance teaching during school closure of COVID-19 lockdown in the UK.

<https://www.econstor.eu/handle/10419/227790>

Een online interviewvragenlijst in de UK onder 3,867 kinderen (>15 jaar) in April 2020 liet zien dat kinderen die gratis maaltijden kregen op school, uit één ouder huishouden komen, laag opgeleide ouders en een Pakistaanse of Bangladshi achtergrond hebben minder tijd besteden aan huiswerk tijdens de schoolsluiting. Hoe meer scholen op afstand les gaven, hoe meer tijd kinderen thuis besteden aan thuis leren. Het verzorgen van onderwijs op afstand verklaarde de helft van de learning gap tussen kinderen die gratis schoolmaaltijden krijgen en hun klasgenoten.

Viner RM, Bonell C, Drake L, et al. Reopening schools during the COVID-19 pandemic: governments must balance the uncertainty and risks of reopening schools against the clear harms associated with prolonged closure. *Archives of Disease in Childhood* 2021;106:111-113.

<https://adc.bmj.com/content/106/2/111> **Viewpoint**

Hierin worden 5 belangrijke principes besproken die meespelen in de beslissing scholen te heropenen.

- 1) Gefaseerd heropenen: per jaar, locatie, of verschillende groepen. Hierdoor is de impact op besmettingen goed te zien, voordat verdere scholen worden geopend

- 2) Behoud social en physical distancing: beperk contact tussen en binnen klassen en scholen. Splits de klas op om afstand houden makkelijker te maken op drukke scholen
- 3) Testen, traceren, isoleren. Zorg dat dit op scholen beschikbaar is, en zorg voor goede hygiëne en handen wassen
- 4) Bescherm docenten en kwetsbare studenten: hun vertrouwen in belangrijk. Social distancing en beschermende materialen moeten beschikbaar zijn voor docenten. Niet werken in groepen, digitale tools gebruiken in de klas
- 5) Onderzoek en evaluatie: bekijk de impact van de heropening op de besmettingen, maar ook op onderwijs, gezondheid en welzijn.

**Toestaan individueel binnensporten (excl. wedstrijden en groepslessen)
Mogelijke uitvoeringsproblemen of andere belangrijke punten/afwegingen zijn die van belang zijn voor besluitvorming?**

Uitvoerbaarheid

A Randomised Trial of Covid-19 Transmission in Training Facilities

Lise M. Helsingen, Magnus Løberg, Erle Refsum, Dagrud Kyte Gjøstein, Paulina Wieszczy, Ørjan Olsvik, Frederik E. Juul, Ishita Barua, Henriette C. Jodal, Magnhild Herfindal, Yuichi Mori, Solveig Jore, Fridtjof Lund-Johansen, Atle Fretheim, Michael Bretthauer, Mette Kalager, for the TRAIIn study group medRxiv 2020. Dit is een preprint, zonder peer review.

Helsingen et al. (2020, preprint) hebben met een gerandomiseerd experiment onder 3764 Noorse deelnemers getest of risico van SARS-CoV-2-overdracht in trainingsfaciliteiten met goede hygiëne en fysieke afstandsmaatregelen laag zou zijn, en dus veilig zou zijn om opnieuw te openen om de gezondheid en het welzijn te verbeteren. De preprint beschrijft de gerandomiseerde tests van het heropenen van trainingsfaciliteiten met nauwgezette monitoring van SARS-CoV-2-overdracht en ziekteactiviteit om de impact van het sluiten van trainingsfaciliteiten voor Covid-19 te begrijpen.

Tijdens de proef zijn bij alle faciliteiten de volgende maatregelen doorgevoerd: vermijden van lichaamscontact; Ten allen tijde 1 meter afstand tussen individuen; 2 meter afstand voor activiteiten met hoge intensiteit; levering van ontsmettingsmiddelen op alle werkplekken; schoonmaakvereisten van alle apparatuur na gebruik door deelnemer; regelmatige schoonmaak van faciliteiten en toegangscntrole door facilitair personeel om afstandsmaatregelen te waarborgen en overbevolking te voorkomen. Kleedkamers waren open, maar douches en sauna's bleven gesloten. Tijdens alle openingstijden was er personeel aanwezig. Dekfels van vuilnisbakken zijn verwijderd. Individuen werd geadviseerd om thuis te blijven als ze Covid-19-gerelateerde symptomen hadden. Er waren geen maskers nodig, maar leden werd geadviseerd hun ogen, neus en mond niet aan te raken. Activiteiten voor de trainingsarm omvatten diensten die de sportscholen gewoonlijk bieden, waaronder vloertrainingsfaciliteiten en groepslessen.

Het onderzoek toonde geen virusoverdracht of toename van Covid-19 of geassocieerde ziekten, en geen toename van SARS-CoV-2-antilichamen gerelateerd aan het openen van trainingsfaciliteiten met hygiënemaatregelen en fysieke afstandsmaatregelen. Er waren geen verschillen tussen de niet-training en training groepen.

Wat is de impact van sporten op mentaal en fysiek welzijn?

Amatriain-Fernandez, S., et al. (2020). "Benefits of physical activity and physical exercise in the time of pandemic." Psychological Trauma: Theory, Research, Practice, and Policy 12(S1): S264-S266.

Amatriain-Fernandez, S., et al. (2020) bespreken een aantal studies waarmee zij pogen te onderbouwen waarom fysieke activiteit en beweging belangrijke factoren zijn om de effecten van de pandemie op fysiek en mentaal welzijn te beperken. Zij halen hierbij o.a. twee studies door Wegner et al. aan. Deze twee studies keken met meta-analyses naar de effecten van lichaamsbeweging op depressieve uitkomstmaten bij kinderen en adolescenten (Wegner et al., 2020) en volwassenen (Wegner et al., 2014). Hierin werd een gemiddelde effectgrootte gevonden met betrekking tot lichamelijke inspanning ter verlichting van depressieve symptomen ($d = -0.50$) bij de jeugd (Wegner et al., 2020). Vergelijkbare resultaten werden gevonden bij oudere personen, waarbij de effectgroottes die naar de interventiegroep wezen ook gemiddeld waren ($d = -0,56$; Wegner et al., 2014). Tevens halen zij een studie aan waarin werd gevonden dat zelfs kortstondige vermindering van fysieke activiteit met toegenomen sedentair gedrag al metabole stoornissen en een veranderde lichaamssamenstelling veroorzaakte (Bowden-Davies, 2018). Ze halen ook een meta-analyse aan waaruit blijkt dat de hoeveelheid sociaal contact en steun van anderen de gunstige effecten van fysieke trainingsinterventies vergroot (Burke, Carron, Eys, Ntoumanis, & Estabrooks, 2006).

Ren, H., et al. (2020). The protective roles of exercise and maintenance of daily living routines for chinese adolescents during the covid-19 quarantine period, Journal of Adolescent Health. 2020

Ren et al (2020) vonden in een studie onder adolescenten ($N = 1,487$, Mage=13.14 years) dat de aanwezigheid van gevallen in de gemeenschappen van adolescenten tijdens de quarantaine bijdroeg aan meer depressieve symptomen bij adolescenten na de quarantaine. Deze associatie werd gebufferd doordat adolescenten tijdens de quarantaineperiode meer tijd besteedden aan fysieke activiteiten en een beter onderhoud van hun dagelijkse levensroutines.

Hu, S., Tucker, L., Wu, C., & Yang, L. (2020). Beneficial effects of exercise on depression and anxiety during the Covid-19 pandemic: A narrative review. *Frontiers in Psychiatry*, 11, 1217.

<https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsy.2020.587557/full>

Hu et al. (2020) hebben een narrative review gepubliceerd waarin zij schrijven over de gevolgen voor de geestelijke gezondheid van COVID-19, vooral rond depressie en angst. Sporten als interventie bij angst en depressie halen zij aan als effectief in zowel dierstudies als klinische proeven bij mensen.

Zij concluderen dat, alles bij elkaar genomen, de COVID-19-pandemie niet alleen invloed heeft op de lichamelijke gezondheid, maar ook op de geestelijke gezondheid. Regelmatige lichaamsbeweging is bedoeld voor de geestelijke gezondheid en kan de niveaus van depressie en angst tijdens de COVID-19-pandemie verlichten. Fysiek actief blijven tijdens de COVID-19-pandemie zou bijdragen aan het verminderen van de bijwerkingen van COVID-19 op de geestelijke gezondheid na de pandemie.

Steele, J., Androulakis-Korakakis, P., Carlson, L., Williams, D., Phillips, S., Smith, D., ... & Fisher, J. (2020). The impact of public-health measures to limit the spread of Coronavirus on training behaviours of individuals previously participating in resistance training: A cross-sectional survey study. *SportRxiv*.

<https://pure.solent.ac.uk/en/publications/the-impact-of-public-health-measures-to-limit-the-spread-of-coron>

Steele et al (2020, preprint) vonden onder 5389 volwassenen uit verschillende landen, in een observationeel vragenlijststudie, dat mensen die krachttraining deden voor de lockdown, dit met wat aanpassingen bleven doen op andere plekken of via andere type training. Echter, er werd minder moeite gedaan, er was minder motivatie, plezier, waargenomen effectiviteit en kans om het huidige trainen voort te zetten.